

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz ze środków budżetu państwa.
Przekraczamy granice

Rudolf Macek¹, Šárka Ulčáková², Projekt zmian koncepcji kształcenia zawodowego na poziomie szkolnictwa wyższego w zakresie pedagogiki przedszkolnej i pozaszkolnej

Streszczenie

Artykuł zajmuje się problematyką kształcenia w zawodowych szkołach wyższych, których programy studiów są ukierunkowane na pedagogikę przedszkolną i szkolną. Ze względu na konieczność pracy z dziećmi w miejscach społecznie wykluczonych wskazane byłoby przygotowanie programu studiów, który przygotowywałby przyszłych absolwentów nie tylko do pracy w dziedzinie pedagogiki przedszkolnej i pozaszkolnej, ale równolegle przekazywałby absolwentom wiedzę i umiejętności z zakresu pracy socjalnej. Proponowane zmiany mają na celu zwiększenie efektywności kształcenia, zaktualizowanie jego treści tak, aby spełniały współczesne wymagania na rynku pracy i zmieniającego się społeczeństwa. Ponadto mogą przyczynić się do liczniejszego zatrudnienia absolwentów i do zwiększenia zakresu profilaktyki na poziomie szkół o profilu pedagogicznym, zwłaszcza zawodowych szkół wyższych jako głównych wykonawców trzeciego poziomu kształcenia w Republice Czeskiej.

Słowa kluczowe

kształcenie, pedagogika, koncepcja, zawodowe szkoły wyższe

Wstęp

Kraj morawsko-śląski, zgodnie z mapą obszarów społecznie wykluczonych, opublikowaną przez Ministerstwo Pracy i Spraw Socjalnych³, jest drugim pod względem liczby obszarów społecznie wykluczonych regionem w Republice Czeskiej (po kraju usteckim). W sposób naturalny zalicza się tym samym do regionów o wysokim zapotrzebowaniu na usługi socjalne, czyli także na pracowników

¹ Szkoła Wyższa PRIGO

² Szkoła Wyższa PRIGO

³ Portal internetowy Ministerstwa Pracy i Spraw Socjalnych. *Ministerstwo przedstawiło Analizę miejsc społecznie wykluczonych w RCz.* [online]. [cyt. 11.06.2019]. Dostępne na <https://www.mpsv.cz/cs/21186>

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz ze środków budżetu państwa.
Przekraczamy granice

sojalnych. Tacy pracownicy mogą zdobyć kwalifikacje w dwóch szkołach wyższych, na Uniwersytecie Ostrawskim i w Szkole Wyższej PRIGO.

Praca z dziećmi z obszarów społecznie wykluczonych, w ramach przedszkolnego lub pozaszkolnego procesu edukacyjnego, ma swoje cechy specyficzne. Zwykle studia pedagogiki przedszkolnej i pozaszkolnej na różnych stopniach systemu edukacji nie uwzględniają jednak tej specyfiki. Dlatego niniejszy artykuł zajmuje się projektem udoskonalenia programów kształcenia w wyższych szkołach zawodowych w zakresie pedagogiki przedszkolnej i pozaszkolnej, w których te cechy specyficzne znalazłyby odzwierciedlenie, co umożliwiłoby studentom sprofilowanie wykształcenia i ukierunkowanie go na pracę socjalną. To sprofilowanie może mieć co najmniej dwa pozytywne efekty:

1) umożliwi studentom skupienie się na problematyczne dziedziny pracy z dziećmi z obszarów społecznie wykluczonych, na komunikacji z ich przedstawicielami. Studenci zdobędą także wiedzę z dziedziny prawa rodzinnego i społeczno-prawnej ochrony dzieci, dzięki czemu będą mogli przyczynić się do bezproblemowego włączenia tych dzieci do systemu szkolnego.

2) w przypadku, gdy studenci programu kształcenia Pedagogika przedszkolna i pozaszkolna będą się dostatecznie profilować w kierunku pracy socjalnej, w szczególności poprzez odpowiedni dobór przedmiotów obowiązkowych do wyboru, zapewni to przenikanie tej problematyki do licencjackich programów studiów ukierunkowanych nie tylko na pedagogikę przedszkolną i pozaszkolną, ale także na pracę socjalną, głównie kierunków studiów wyżej wymienionych szkół wyższych.

1. Projekt treści programów studiów

Aby można było zrealizować powyższy cel, wymagane są zmiany treści programów nauczania, polegające na wprowadzeniu niektórych nowych obowiązkowych przedmiotów i obowiązkowych przedmiotów do wyboru, które zostały wybrane na podstawie gruntownej analizy Minimalnego standardu Stowarzyszenia Edukatorów w pracy socjalnej⁴ (dalej ASVSP) oraz przeanalizowania treści programów studiów licencjackich szkół wyższych, które są ukierunkowane na pracę socjalną. Proponowany profil absolwenta zostanie w ten sposób odpowiednio uzupełniony, zostanie zwiększone przenikanie do wyżej podanych programów nauczania, a absolwenci zawodowych szkół wyższych

⁴ Portal internetowy Stowarzyszenia Edukatorów w zakresie Pracy Socjalnej. *Minimalne standardy kształcenia w zakresie pracy socjalnej ASVSP*. [online]. [cyt. 8.05.2019]. Dostępne na <https://www.asvsp.org/standardy/>

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz ze środków budżetu państwa.
Przekraczamy granice

(ZSW) będą dostatecznie przygotowani do pracy z dziećmi z obszarów wykluczonych społecznie, w tym pracy w zarządzie przedszkoli i placówek opieki pozaszkolnej.

Proponowane zmiany są także w pełni zgodne ze współczesnymi wymogami edukacji inkluzyjnej. Przewiduje się, że dzieci z obszarów społecznie wykluczonych częściej mogą mieć specjalne potrzeby edukacyjne i dlatego w stosunku do pedagogów mogą być stawiane wyższe wymagania dotyczące komunikacji. Program uwzględniający wybrane aspekty pracy socjalnej umożliwi absolwentom ZSW lepszą i bardziej skuteczną komunikację z przedstawicielami prawnymi tych dzieci, z samymi dziećmi, a dzięki temu ułatwi ich adaptację w placówce przedszkolnej lub pozaszkolnej.

Proponowane jest także wprowadzenie nowego przedmiotu Praca z dziećmi nadzwyczajnie uzdolnionymi, który powinien przybliżyć studentom specyfikę pracy z osobami o nadzwyczajnych uzdolnieniach. Studenci zapoznają się z technikami, z wykorzystaniem których można zidentyfikować te dzieci w grupie, jak do nich podchodzić i rozwijać ich talent i jak pracować nad ich potrzebami. Nauczanie nadzwyczajnie uzdolnionych jednostek, tak samo jak jednostek z obszarów społecznie wykluczonych, ma swoje cechy specyficzne i ważne jest, aby studenci potrafili pracować z obydwoma grupami dzieci, które w ramach edukacji inkluzyjnej mogą spotkać na przykład w ramach jednej klasy.

Proponuje się włączenie do programu nauczania następujących przedmiotów:

- Prawo rodzinne oraz socjalna i prawna ochrona dzieci (obowiązkowy),
- Filozofia i etyka (obowiązkowy),
- Umiejętności komunikacyjne (obowiązkowy),
- Praca z nadzwyczajnie uzdolnionymi dziećmi (obowiązkowy),
- Zarządzania placówkami szkolnymi (obowiązkowy),
- Edukacja ekologiczna (obowiązkowy),
- Metody i techniki badań (obowiązkowy do wyboru),
- Zdrowie i choroba (obowiązkowy do wyboru),
- Wstęp do teorii socjologicznej i antropologii kulturowej (obowiązkowy do wyboru).

W programie nauczania należałoby także dokonać modyfikacji treści niżej wymienionych przedmiotów, aby możliwe było lepsze przenikanie się z programami nauczania szkół wyższych.

- Wstęp do teorii psychologii,

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz ze środków budżetu państwa.
Przekraczamy granice

- Psychologia rozwojowa,
- Psychologia społeczna,
- Język obcy A (I – IV),
- Język obcy B (I i II).

2. Określenie wyjściowej wiedzy i umiejętności:

Zakres wyjściowej wiedzy i umiejętności jest przede wszystkim zdeterminowany przez *Narodowy program edukacji* i *Ramowy program edukacji dla nauczania przedszkolnego (obowiązujący od 1.01.2018)*⁵. Absolwenci programu nauczania *Pedagogika przedszkolna i pozaszkolna* są w czasie studiów przygotowywani przede wszystkim do przyszłej pracy w przedszkolach i innych podobnych placówkach dla dzieci w wieku przedszkolnym, a ponadto do pracy w placówkach pozaszkolnych, jakimi są drużyny szkolne, szkolne kluby, ośrodki czasu wolnego, domy dziecka i młodzieży, placówki wychowawcze i in. Zgodnie z ustawą nr 563/2004 Sb., o pracownikach pedagogicznych oraz o zmianie niektórych ustaw, w obowiązującym brzmieniu⁶, studenci są przygotowywani do stanowisk wykwalifikowanych nauczycieli przedszkoli, nauczycieli na stanowiskach kierowniczych w przedszkolu, wychowawców, pedagogów czasu wolnego, asystentów pedagoga itp.

W tym celu studenci są zapoznawani z wiedzą teoretyczną, w szczególności z zakresu pedagogiki (z naciskiem na pedagogikę przedszkolną) i psychologii (w szczególności rozwojowej i społecznej). Praktyczne umiejętności uzyskują przede wszystkim w dziedzinie wychowania plastycznego, fizycznego i dramatycznego, ale także w istotnych kwestiach prawa czy filozofii i etyki. Duży nacisk jest kładziony na znajomość języków obcych, studenci mają do wyboru język angielski lub niemiecki, a nauka języków obcych jest prowadzona w całym okresie studiów. Absolwenci kierunku zdobywają także ogólne umiejętności i miękkie kompetencje (praca z PC, komunikacja itp.), które mogą wykorzystać w trakcie bieżącego funkcjonowania przedszkola lub innej podobnej placówki i które wykorzystają w szczególności na stanowiskach kierowniczych.

⁵ Portal Internetowy Ministerstwa Edukacji, Młodzieży i Wychowania Fizycznego. *Ramowy program edukacyjny dla nauczania przedszkolnego od 1 stycznia 2018 r.* [online]. [cyt. 4. 4. 2019]. Dostępne na <http://www.msmt.cz/vzdelavani/predskolni-vzdelavani/ramcovy-vzdelavaci-program-pro-predskolni-vzdelavani-od-1-1>

⁶ Portal Internetowy Ministerstwa Edukacji, Młodzieży i Wychowania Fizycznego. *Ramowy program edukacyjny dla nauczania przedszkolnego od 1 stycznia 2018 r.* [online]. [cit. 4. 4. 2019]. Dostępne na <http://www.msmt.cz/vzdelavani/predskolni-vzdelavani/ramcovy-vzdelavaci-program-pro-predskolni-vzdelavani-od-1-1>

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz ze środków budżetu państwa.
Przekraczamy granice

3. Stosunek do studiów licencjackich w szkołach wyższych

W przypadku programu Pedagogika przedszkolna i pozaszkolna można w środowisku czeskim wyszukać pokrewne dziedziny kształcenia na wydziałach pedagogicznych szkół wyższych, w szczególności Uniwersytetu Masaryka w Brnie, Uniwersytetu Palackiego w Ołomuńcu, Uniwersytetu Ostrawskiego w Ostrawie czy Zachodnioczeskiego Uniwersytetu w Pilźnie. W pierwszej kolejności chodzi o kierunki studiów *Pedagogika wieku przedszkolnego*, *Pedagogika przedszkolna i pozaszkolna*, ewent. *Specjalizacje w pedagogice*, dyscyplina studiów *Nauczanie dla przedszkola*. Występuje tu także pokrewieństwo z kierunkami i dyscyplinami studiów *Wychowanie*.

Główne różnice w porównaniu z licencjackimi kierunkami i dyscyplinami studiów nauczanych w czeskich szkołach wyższych można upatrywać w zakresie i treści przygotowania praktycznego, ewent. praktyki zawodowej. Podczas gdy studia w szkole wyższej są ukierunkowane w dużo większym zakresie na zdobywanie wiedzy teoretycznej, studia w zawodowej szkole wyższej są przede wszystkim ukierunkowane na zdobycie odpowiedniej praktyki i zastosowanie zdobytej wiedzy teoretycznej bezpośrednio w praktyce. Studenci WSZ bezpośrednio w trakcie praktyki zawodowej uczą się wytwarzać i implementować konkretne projekty edukacyjne, diagnozować przyczyny problemów wychowawczych dzieci, podejmować odpowiednie interwencje pedagogiczne, komunikować się z rodzicami dzieci i pracownikami wyspecjalizowanymi w dziedzinie psychologii i doradztwa itp., dzięki powiązaniu niektórych ZSW z konkretnymi przedszkolami partnerskimi.

4. Czynności, do jakich absolwent powinien być przygotowany

Po ukończeniu nauki w postaci, jak zaproponowano w tym artykule, absolwent będzie:

- w stanie zapewnić naukę i wychowanie dzieci w przedszkolach i innych podobnych placówkach dla dzieci w wieku przedszkolnym i w placówkach pozaszkolnych,
- mógł samodzielnie przygotować czynności pedagogiczne i wdrażać je do procesu edukacyjnego,

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz ze środków budżetu państwa.
Przekraczamy granice

- znać teoretyczne aspekty pedagogiki przedszkolnej i pozaszkolnej, które będzie w stanie odpowiednio aplikować przy codziennej pracy z dzieckiem,
- potrafił zdiagnozować indywidualny rozwój dziecka,
- potrafił zdiagnozować przyczyny problemów wychowawczych dzieci i podjąć efektywną interwencję pedagogiczną,
- w stanie właściwie wykorzystać pomoce dydaktyczne odpowiednie do wieku dziecka,
- w stanie wytworzyć dla dzieci środowisko komfortu i bezpieczeństwa,
- umiał komunikować się z rodzicami, szczególnie w dziedzinie specjalnych potrzeb edukacyjnych ich dzieci,
- znać cechy specyficzne pracy z dziećmi z obszarów społecznie wykluczonych, w tym powiązane kwestie z zakresu prawa.

Studenci kierunku kształcenia *Pedagogika przedszkolna i pozaszkolna* są przede wszystkim przygotowani do zawodu nauczyciela przedszkolnego (zob. dalej). *Nauczyciel przedszkola* wykonuje czynności edukacyjne i wychowawcze w ramach nauczania przedszkolnego dzieci w przedszkolu, ewentualnie w klasach i przedszkolach utworzonych dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w ramach szkolnego programu nauczania. Czynności pracownicze specyficzne dla tego zawodu według *Narodowego systemu zawodów*⁷ są następujące:

- wychowanie i nauczanie ukierunkowane na zdobywanie wiedzy, umiejętności oraz wykształcenie higienicznych i społecznych nawyków u dzieci w ramach szkolnego programu nauczania przedszkola;
- wsparcie rozwoju osobowości dziecka w wieku przedszkolnym, zdrowego rozwoju emocjonalnego, umysłowego i fizycznego, przyswojenie reguł zachowania i wartości życiowych;
- pobudzanie rozwoju osobowego dzieci, wyrównywanie nierówności rozwoju dzieci przed rozpoczęciem nauki w szkole podstawowej, konsultacje w sprawie edukacji

⁷ Portal internetowy Ministerstwa Szkolnictwa, Młodzieży i Kultury Fizycznej. Narodowy system zawodów. *Nauczyciel przedszkola*. [online]. [cit. 9. 4. 2019]. Dostępne na <https://www.nsp.cz/jednotka-prace/ucitel-materske-skoly>

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz ze środków budżetu państwa.
Przekraczamy granice

dzieci z rodzicami oraz diskutowanie o ich postępach, współpraca z odpowiednimi specjalistami;

- wykonywanie prac i zadań związanych z bezpośrednimi działaniami pedagogicznymi, w tym nadzoru nad dziećmi, prowadzenie ewidencji działań pedagogicznych, ocena skuteczności programów nauczania, współpraca z placówkami szkolnymi i placówkami służby zdrowia;
- tworzenie programu nauczania klasy przedszkola;
- proponowanie i stosowanie metod nauczania i wychowania, w tym praca indywidualna z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- tworzenie i koordynacja szkolnego programu nauczania przedszkola lub tworzenie programów nauczania dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz opracowywanie indywidualnych planów nauczania, ewent. określenie koncepcji rozwoju szkolnych programów nauczania w przedszkolach i ich koordynacja w regionie.

Zgodnie z *Narodowym systemem zawodów* i wymogami stawianymi w zakresie wykonywania tego zawodu VOŠ (WSZ) PRIGO dalej w trakcie studiów *wspiera rozwój potrzebnych kompetencji*, jakimi są:

umiejętności zawodowe:

- rozwijanie umiejętności umysłowych, językowych, plastycznych, fizycznych oraz zdolności manualnych dzieci w wieku przedszkolnym,
- kierowanie dziećmi w wieku przedszkolnym pod kątem przyswojenia nawyków higienicznych,
- uczenie dzieci w wieku przedszkolnym rymowanek, bajek, piosenek.

miękkie kompetencje:

- efektywna komunikacja,
- kooperacja (współpraca),
- kreatywność,

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz ze środków budżetu państwa.
Przekraczamy granice

- elastyczność,
- wydajność,
- samodzielność,
- rozwiązywanie problemów,
- planowanie i organizowanie pracy,
- uczenie się przez całe życie,
- aktywne podejście,
- radzenie sobie z obciążeniami,
- odkrywanie i orientacja w informacjach,
- wpływ na innych.

ogólne umiejętności:

- obsługa komputera,
- wiedza prawna,
- posługiwanie się językiem czeskim,
- posługiwanie się językiem obcym.

5. Możliwość zatrudnienia absolwentów w przypadku przyjęcia proponowanych zmian koncepcyjnych

Absolwenci zgodnie z cytowaną wyżej *ustawą o pracownikach pedagogicznych* znajdują zatrudnienie przede wszystkim jako wykwalifikowani nauczyciele przedszkola i nauczyciele przedszkola na stanowiskach kierowniczych. Ponadto jako wychowawcy i pedagodzy czasu wolnego w innych placówkach dla dzieci w wieku przedszkolnym i w placówkach pozaszkolnych. Chodzi o ośrodki czasu wolnego, drużyny szkolne, placówki wychowawcze itp. Absolwenci mogą również organizować i uczestniczyć w zielonych szkołach, obozach lub imprezach wypoczynkowych dla dzieci i młodzieży. Mogą również pracować jako asystenci pedagoga.

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz ze środków budżetu państwa.
Przekraczamy granice

*Narodowy system kwalifikacji*⁸ rozróżnia *kwalifikacje zawodowe* jako zdolność wykonywania określonej pracy lub całościowego zestawu prac różnego rodzaju, poszukiwanych na rynku pracy. Dla absolwentów VOŠ PRIGO można wyznaczyć następujące kwalifikacje, które odpowiadają dziedzinie kwalifikacji *Pedagogika, nauczanie i opieka społeczna*:

- Główny kierownik imprezy wypoczynkowej dzieci i młodzieży,
- Samodzielny kierownik zajęć czasu wolnego dzieci i młodzieży.

Zgodnie z *Narodowym systemem zawodów* można zawody, ewent. *typowe stanowiska*, na jakich mogą pracować absolwenci VOŠ PRIGO, po kierunku ze specjalizacją *Wychowanie i nauczanie* dokładniej wyznaczyć jako:

- Nauczyciel przedszkola,
- Pedagog czasu wolnego,
- Wychowawca,
- Asystent pedagoga,
- Główny kierownik imprez wypoczynkowych dla dzieci i młodzieży,

Samodzielny kierownik zajęć czasu wolnego dzieci i młodzieży.

6. Nowe ujęcie i charakterystyka programu nauczania

Głównym celem programu nauczania *Pedagogika przedszkolna i pozaszkolna* powinno być przygotowania absolwentów kierunku do pracy nauczyciela przedszkola oraz innych zawodów wymienionych wyżej. Wiedzę i umiejętności, jakie absolwenci nabędą w czasie studiów na danym kierunku, mogą zatem wykorzystać także w innych placówkach nauczania przedszkolnego i pozaszkolnego. W tym celu studenci zdobywają wiedzę teoretyczną w szczególności w tych dyscyplinach naukowych:

- Pedagogika ogólna,
- Nauczanie i wychowanie przedszkolne,
- Dydaktyka i sprzęt dydaktyczny.

⁸ Portal internetowy Narodowy system kwalifikacji. *Kwalifikacje* [online]. [cyt. 11.04.2019]. Dostępne na <https://www.narodnikvalifikace.cz/>

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz ze środków budżetu państwa.
Przekraczamy granice

Powyższe studenci potrafią zastosować podczas pracy z dziećmi. Aby absolwenci kierunku byli w stanie rozwijać zdolności umysłowe, ruchowe i plastyczne dzieci, w ramach studiów są zapoznawani z wieloma specjalistycznym modułami nauczania (wychowanie estetyczne, wychowanie fizyczne, wychowanie dramatyczne itp.). Zaszczepia się im również zasady nauczania pro-inkluzyjnego i orientacji w środowisku wielokulturowym, otwartość i szacunek dla indywidualności dziecka oraz jego rozwoju, tak samo jak dla praktyk wychowawczych rodziców dzieci i do komunikowania się z nimi.

Aby absolwenci byli w stanie samodzielnie pracować w placówkach przedszkolnych i pozaszkolnych, jest im przekazywana wiedza z różnych dziedzin. Chodzi w szczególności o następujące dziedziny (główne moduły nauczania):

- *Pedagogika*, która obejmuje moduły Podstawy pedagogiki, Pedagogika przedszkolna I, Pedagogika przedszkolna II, Pedagogika pozaszkolna, Praca z dziećmi nadzwyczajnie uzdolnionymi I i II;
- *Psychologia*, która obejmuje moduły Wstęp do teorii psychologii, Psychologia rozwojowa, Psychologia społeczna;
- *Ogólne umiejętności praktyczne*, obejmujące moduły Informatyka i praca z PC, Język obcy od A I do VI, Prawo rodzinne i społeczno-prawna ochrona dzieci, Filozofia i etyka, Umiejętności komunikacyjne, Zarządzanie placówkami szkolnymi, Wychowanie ekologiczne;
- *Zawodowe umiejętności praktyczne*, które obejmują moduły Wychowanie estetyczne I-IV, Wychowanie fizyczne I-IV i Wychowanie dramatyczne I-IV.

Ponadto w trakcie studiów studenci wybierają, na podstawie dziedziny swoich zainteresowań, obowiązkowe przedmioty do wyboru, które uzupełniają i rozwijają ich własny profil osobowościowy. Dziedzina ta obejmuje moduły o profilu Praca socjalna: Metody i techniki badań, Zdrowie i choroba, Wstęp do teorii socjologii i antropologii kulturowej.

Ofertę pozostałych przedmiotów obowiązkowych do wyboru stanowią: Literatura dziecięca, Nauka wielokulturowa, Biologia dziecka, Logopedia, Język obcy B (I i II), Podstawy pierwszej pomocy u dzieci.

W każdym okresie studenci wybierają jeden z wymienionych wyżej przedmiotów obowiązkowych do wyboru zgodnie ze swoimi zainteresowaniami i swoim własnym profilem studiów. Doradcy w zakresie wychowania przekazują następnie informacje dotyczące odpowiedniej struktury indywidualnego planu studiów.

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz ze środków budżetu państwa.
Przekraczamy granice

W zawodowych szkołach wyższych w odróżnieniu od szkół wyższych znajomość języka obcego jest uważana za jedną z podstawowych kompetencji praktycznych i dba się tam o to, aby ich absolwenci byli w stanie pracować także w przestrzeni wielojęzycznej, ewent. wielokulturowej. Dlatego nauka języków obcych jest realizowana w całym okresie studiów, studenci mogą pod kierunkiem doświadczonych lektorów językowych uzyskać weryfikowany przez państwo certyfikat o zdanym egzaminie językowym.

Podsumowanie

W niniejszym artykule zostały zaproponowane konkretne zmiany koncepcyjne, które powinny być uwzględnione przy tworzeniu nowych programów kształcenia w zakresie pedagogiki przedszkolnej i pozaszkolnej. Proponowane zmiany mają na celu zwiększenie efektywności kształcenia, aktualizowanie jego treści tak, aby spełniały współczesne wymogi na rynku pracy i zmieniającego się społeczeństwa. Ponadto mogą przyczynić się do liczniejszego zatrudnienia absolwentów i do zwiększenia profilaktyki na poziomie szkół o profilu pedagogicznym, zwłaszcza zawodowych szkół wyższych jako głównych wykonawców trzeciego poziomu kształcenia w Republice Czeskiej.

Wykaz wykorzystanych źródeł

1. Portal internetowy Stowarzyszenia Edukatorów w zakresie Socjalnej. Minimální standard vzdělávání v sociální práci ASVSP.[Minimalny standard kształcenia w pracy socjalnej ASVSP/Stowarzyszenia Edukatorów w Pracy Socjalnej] [online]. [cyt. 8.05.2019]. Dostępne na <https://www.asvsp.org/standardy/>
2. Portal internetowy Ministerstwa Pracy i Spraw Socjalnych. *Min. předstawiło Analizę oblastí vyklucených společně v RCz.* [online]. [cyt. 11.06.2019]. Dostępne na <https://www.mpsv.cz/cs/21186>
3. Portal internetowy Ministerstwa ds. szkolnictwa, młodzieży i kultury fizycznej: *Aktualne brzmienie ustawy o pracownikach pedagogicznych.* [online]. [cyt. 12.05.2019]. Dostępne na <http://www.msmt.cz/dokumenty/aktualni-zneni-zakona-o-pedagogickych-pracovnicich-k-1-zari>
4. Portal internetowy Ministerstwa ds. szkolnictwa, młodzieży i kultury fizycznej: *Narodowy system zawodów. Nauczyciel przedszkola.* [online]. [cyt. 9.04.2019]. Dostępne na <https://www.nsp.cz/jednotka-prace/ucitel-materske-skoly>

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz ze środków budżetu państwa.
Przekraczamy granice

5. Portal internetowy Ministerstwa Szkolnictwa, Młodzieży i Kultury Fizycznej: *Ramowy program kształcenia dla nauczania przedszkolnego od 1 stycznia 2018*. [online]. [cyt. 4.04.2019]. Dostępne na <http://www.msmt.cz/vzdelavani/predskolni-vzdelavani/ramcovy-vzdelavaci-program-pro-predskolni-vzdelavani-od-1-1>
6. Portal internetowy Narodowy system kwalifikacji. *Kwalifikacje* [online]. [cyt. 11.04.2019]. Dostępne na <https://www.narodnikvalifikace.cz/>